

Sygn. akt I C 55/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Przemysław Jagosz

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2020 r., w Olsztynie,

na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 148¹ Kodeksu postępowania cywilnego,

sprawy z powództwa (...) **Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **A. B. i W. B.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanych na rzecz powoda solidarnie

- a) **kwotę 109 758,80 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym, ale nie wyższe niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi za okres od 27.09.2019 r. do dnia zapłaty,**
- b) **kwotę 4 548,90 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 30.09.2019 r. do dnia zapłaty,**
- c) **kwotę 2 769,26 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;**

II. zasądza od pozwanych na rzecz powodów solidarnie zwrot kosztów procesu w kwocie 1 485,92 zł.

Sygn. akt I C 55/20

UZASADNIENIE

Powód żądał od **pozwanych solidarnie** zapłaty:

- a) kwoty **109 758,80 zł** z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od 27 września 2019 r. do dnia zapłaty, z tytułu zaległego kapitału,
- b) kwoty **4 548,90 zł** z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu (tj. 30.09.2019 r.) do dnia zapłaty, tytułem odsetek umownych,
- c) kwoty **2 769,26 zł** z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem odsetek karnych,
- d) kosztów sądowych w kwocie **1 464,00 zł.**

W uzasadnieniu pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym wskazał, że dochodzi spłaty wierzytelności z tytułu udzielonego pozwanym kredytu bankowego, którego nie spłacali w ustalonych terminach i wysokościach. W dniu 18 października 2018 r. strony zawarły pozasądową ugodę do umowy wyżej wspomnianego kredytu, jednak to nie zapobiegło przed powstaniem zaległości po stronie pozwanych, których powód wezwał pisemnie do jej spłaty, a następnie wystosował pismo z wypowiedzeniem ugody.

(pozew k. 4-6)

Nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 21 października 2019 r. powództwo uwzględniono w całości. (nakaz zapłaty k. 7)

Każdy z pozwanych wniósł sprzeciw, w którym żądał uchylecia wydanego nakazu powołując się na brak legitymacji czynnej powoda, nieudowodnienie roszczenia co do zasady i wysokości oraz zarzut przedwczesności, a co za tym idzie braku wymagalności roszczenia. (sprzeciwy pozwanych k. 10-13)

Z uwagi na utratę przez nakaz zapłaty mocy w całości i co do każdego z pozwanych, referendarz sądowy postanowieniem z dnia 14 listopada 2019 r. przekazał sprawę do sądu właściwości ogólnej. (postanowienie k. 18-odwrot)

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał swoje żądania, a nadto przedstawił m.in. umowę kredytu, zawartą ugodę, wyciąg z ksiąg bankowych wskazujący wysokość zadłużenia, wezwania do zapłaty, wypowiedzenie umowy ugody (umowa kredytu k. 36-38, ugoda k. 39-42, wyciąg z ksiąg bankowych k. 27-35, wezwanie do zapłaty k. 53-55, wypowiedzenie umowy k. 47-51, ostateczne wezwanie do zapłaty k. 45-46).

Pozwani podtrzymali swoje zarzuty wskazując, że kwestionują wiarygodność wszelkich danych zawartych na dokumentach załączonych przez powoda do pism procesowych, gdyż nie mają one wartości dowodowej, a co za tym idzie, że wysokość dochodzonego roszczenia nie została w żaden sposób wiarygodnie wykazana.

(pismo procesowe pozwanego i pozwanej k. 81-83, 86-88)

Sąd ustalił, co następuje:

Dnia 17 września 2012 r. na podstawie umowy konsolidacyjnego kredytu gotówkowego nr (...) powód (zwany dalej także Bankiem) udzielił pozwanym (zwanym dalej także Kredytobiorcami lub Klientami) kredytu na okres 96 miesięcy w kwocie 130 000,00 zł, częściowo przeznaczanego na cele konsumpcyjne oraz częściowo na spłatę kredytów zaciągniętych wcześniej w innych bankach. Dodatkowo pozwani skorzystali z Kredytu Dodatkowego w kwocie 18 181,92 zł, który w całości został przeznaczony na pokrycie kosztów obowiązkowego ubezpieczenia grupowego na wypadek zgonu lub niezdolności do zarobkowania (§ 1 ust. 1, ust. 2 i § 3).

Zgodnie z § 3 ust. 1 treści tejże umowy kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu podpisania umowy wynosiła 21,30 % w stosunku rocznym. Całkowita kwota do zapłaty, określona w tym samym paragrafie w ust. 5, ustalona w dniu zawarcia umowy wynosiła 289 729,45 zł dla kredytu i 37 978,88 zł dla kredytu dodatkowego. Raty kredytu miały być równe, płatne do 15 dnia każdego miesiąca w łącznej kwocie 3 226,06 zł, wyłączając pierwszą ratę, która miała być ratą wyrównawczą (§ 4 ust. 2).

W przypadku opóźnienia w terminowym regulowaniu przez klientów zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy, Bank miał pobierać od kwoty niespłaconych w terminie zobowiązań podwyższone odsetki, w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, które w dniu zawarcia umowy wynosiły 25%. Odsetki te miały być pobierane począwszy od dnia następującego po terminie płatności wynikającym z umowy i wskazanym w harmonogramie spłat, aż do dnia spłaty tego zobowiązania (§ 9).

W razie opóźnienia kredytobiorców z zapłatą pełnych rat za co najmniej dwa pełne okresy, po uprzednim pisemnym wezwaniu ich do spłaty wymagalnych należności w terminie nie krótszym niż 7 dni, Bank uprawniony był do

wypowiedzenia umowy z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Po upływie okresu wypowiedzenia kredytobiorcy zobowiązani byli do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu i kredytu dodatkowego wraz z odsetkami i kosztami należnymi Bankowi za okres korzystania z kredytów (§ 11 ust. 1 i ust. 2).

Wszelkie wpłaty dokonywane po powstaniu zaległości na rachunek bankowy przeznaczony do obsługi przedmiotowego kredytu, według § 4 ust. 8 umowy kredytu, miały być zaliczane w następującej kolejności:

- a) koszty opłat za wysłanie monitów oraz wezwań do zapłaty,
- b) odsetki podwyższone za opóźnienie,
- c) odsetki umowne,
- d) zaległe raty kapitałowe,

aż do momentu pełnej spłaty zadłużenia.

W dniu 18 października 2018 r. strony zawarły ugodę, w której potwierdzono, że łączyła je umowa kredytu z dnia 17 września 2012 r. oraz to, że dokonane przez Bank wypowiedzenie tej umowy było prawidłowe i skuteczne. Dodatkowo określono aktualną wysokość zadłużenia istniejącego po stronie pozwanej, które wynosiło 109 758,80 zł. Składało się na nie:

- a) kapitał - 108 546,10 zł,
- b) odsetki umowne, które skapitalizowano i doliczono do należności z tytułu zaległego kapitału - 1 212,70 zł,
- c) odsetki karne - 0,00 zł naliczone do dnia 18.10.2018 r.

(§ 1 oraz § 2 ugody).

Zgodnie z § 5 Ugody powyższe zobowiązanie pozwani zobowiązali się spłacić w 78 miesięcznych ratach odsetkowo-kapitałowych, płatnych w ostatnim dniu każdego kolejnego miesiąca, zgodnie z harmonogramem, poczynając od dnia 30 listopada 2018 r., w wysokości 1 938,53 zł. Wpłaty zarachowywane miały być w następującej kolejności na pokrycie:

- a) kosztów,
- b) odsetek karnych,
- c) odsetek umownych,
- d) zaległych rat kapitałowych,
- e) bieżących rat kapitałowych.

Ponadto, w § 2 ust. 1, w zw. z § 4 Ugody zastrzeżono, że w okresie obowiązywania ugody powód nie będzie naliczał odsetek karnych od niespłaconego kapitału, z zastrzeżeniem sytuacji, w której pozwani dopuściliby się opóźnienia w terminowym regulowaniu zobowiązań pieniężnych. W takim przypadku natomiast od niespłaconej w terminie części kapitału Bank miał naliczać odsetki maksymalne za opóźnienie z art. 481 § 2¹ k.c., wynoszące w dniu zawarcia ugody 10,00% w skali roku (§ 1 ust. 4 ugody).

Całkowity koszt kredytu w dniu zawarcia Ugody, przy założeniu, że byłaby terminowo realizowana, wynosił 40 479,42 zł, a więc całkowita kwota do zapłaty wynosiła na ten dzień 150 238,22 zł, przy rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania 14,39% (§ 7 Ugody).

W § 6 Ugody określono, że Bank może wypowiedzieć Ugodę w przypadku opóźnienia Kredytobiorców z zapłatą pełnej raty za co najmniej jeden okres płatności, którzy pomimo wezwania nie spłacą zaległości w terminie 14 dni roboczych. Okres takiego wypowiedzenia wynosił 30 dni, a po jego upływie pozwani byli zobowiązani do spłaty całego zadłużenia.

Pozwani po podpisaniu Ugody w dalszym ciągu nie wywiązywali się z jej postanowień. Dopiero w dniu 4 stycznia 2019 r. dokonali wpłaty środków na poczet spłaty kredytu w kwocie 1 000,00 zł, ta jednak w pierwszej kolejności została zaliczona na częściową spłatę opłat i odsetek karnych. W związku z tym, pismem z dnia 22 stycznia 2019 r., zostali wezwani do zapłaty w terminie 14 dni roboczych lub złożenia w tym samym czasie wniosku o restrukturyzację zadłużenia (historia rachunku bankowego k. 28-35).

Bank następnie wystosował do pozwanych pismo z dnia 26 lutego 2019 r., w którym wypowiedział umowę ugody z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Pismo to niepodjęte w terminie zostało zwrócone do nadawcy w dniu 20 marca 2019 r. Skutkiem tego było postawienie w stan wymagalności całej należności pozostałej do spłaty z tytułu udzielonego kredytu i wezwanie kredytobiorców do zapłaty tej kwoty pismem z dnia 24 kwietnia 2019 r. (wypowiedzenie umowy k. 47-51, ostateczne wezwanie do zapłaty k. 45-46)

W dniu 2 sierpnia oraz 2 września 2019 r. pozwani dokonali kolejnych wpłat, po 1 000 zł każda, które zostały zaliczone w ten sam sposób co poprzednia.

Wszystkie wspomniane pisma adresowane były przez Bank na adres do korespondencji podany przez pozwanych przy podpisywaniu umowy kredytu oraz ugody. Pozwani w późniejszym czasie nie informowali powoda o zmianie miejsca swojego pobytu, takiej zmiany nie ma też ujawnionej w bazie danych PESEL (k. 22, k. 23).

Dnia 26 września 2019 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku, według którego pozwani posiadają wymagalne zadłużenie w wysokości 117 076,96 zł z tytułu umowy kredytu, a składa się na nie:

- a) niespłacony kapitał w kwocie: 109 758,80 zł,
- b) odsetki umowne za korzystanie z kapitału w wysokości 10,00% od dnia 30 listopada 2018 r. (tj. daty płatności raty przewidzianej w ugodzie) do 22 kwietnia 2019 r. (tj. do końca okresu obowiązywania ugody wskutek jej wypowiedzenia) w kwocie: 4 548,90 zł,
- c) odsetki za opóźnienie naliczone od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 10,00% od dnia 30 listopada 2018 r. do 26 września 2019 r. w kwocie: 2 769,26 zł.

Sąd zważył, co następuje:

Ponieważ żadna ze stron w swoich pierwszych pismach procesowych nie wniosła o przeprowadzenie rozprawy, zgodnie z art. 148¹ k.p.c. sprawę można było rozpoznać na posiedzeniu niejawnym.

Ostatecznie, w świetle przedstawionych przez powoda dowodów, za wykazane można było uznać, że strony łączyła umowa kredytu z dnia 17 września 2012 r. oraz umowa ugody z dnia 18 października 2018 r, regulująca zasady spłaty zadłużenia z tytułu wypowiedzianego kredytu.

Przedstawione przez powoda dokumenty wykazują, że Bank przekazał kwotę kredytu pozwanym, a pozwani zalegali ze spłatą swoich zobowiązań z tej umowy. Następnie strony zgodnie podpisały ugodę, w której potwierdziły istnienie wierzytelności powoda oraz ustaliły nowe warunki spłat zaległości. Mimo tych działań, pozwani w dalszym ciągu nie byli w stanie terminowo regulować należności objętych ugodą. Wynika to w szczególności z wystawionego przez powoda wyciągu z ksiąg bankowych wraz z historią rachunku.

Zgodnie z umową ugody zaległość taka uprawniała powoda do jej wypowiedzenia, czego skutkiem było postawienie w stan wymagalności całej kwoty pozostałego do spłaty kapitału wraz z wszelkimi naliczonymi odsetkami karnymi i umownymi.

Zgodnie z art. 61 § 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest skuteczne z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Dokonując analizy wszelkich wezwań do zapłaty, propozycji ugodowego załatwienia sporu wraz z informacjami o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację oraz oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ugody stwierdzić należało, że zostały one wysłane prawidłowo, na adres podany przez pozwanych w umowie i awizowane, co umożliwiło im zapoznanie się z treścią tych pism, wobec czego dokonane wypowiedzenie było skuteczne.

Pozwani w niniejszej sprawie zakwestionowali wiarygodność dokumentów wystawionych przez powoda, w szczególności wyciągu z ksiąg bankowych wraz z historią rachunku. Twierdzili, że skoro nie można uznać ich za wiarygodne, to samo istnienie długu, bądź jego wysokość, nie są w żaden sposób udowodnione. Ponadto, ich zdaniem, przedstawione dane są dla nich nieczytelne, a sposób księgowania wpłat nie został w żaden sposób im wyjaśniony.

W tym miejscu należy przytoczyć art. 6 Kodeksu Cywilnego, który stanowi, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Powód na poparcie swoich twierdzeń przedstawił szereg dokumentów obejmujących dokumenty prywatne, jak również inne formy dokumentowe w rozumieniu art. 77³ k.c.

W ocenie Sądu nie ma uzasadnionych podstaw do kwestionowania ich wiarygodności, a przynajmniej takich podstaw nie przedstawili pozwani. Przypomnieć trzeba, że strona, na której spoczywa ciężar dowodu nie musi ograniczać się do dokumentów urzędowych lub prywatnych, lecz może korzystać z wszelkich środków dowodowych, w tym innych form dokumentowych pochodzących z systemów elektronicznych stosowanych przez banki - takich, jakie zostały przedstawione również w sprawie niniejszej, a które stanowią inny środek dowodowy w rozumieniu art. 308 i art. 309 k.p.c.

Zaprzeczenie prawdziwości, wiarygodności, czy też mocy dowodowej dokumentu prywatnego, jakim są dokumenty wystawiane przez bank, lub innych środków dowodowych przedstawianych w toku procesu, nie może polegać na samej ich negacji, jeśli ich kompleksowa analiza potwierdza fakt zawarcia umowy kredytowej, wysokość zobowiązania i ustalone przez strony warunki jego spłaty, a także wykaz i sposób zaliczania dokonanych wpłat. Jeżeli dłużnik zaprzecza np. prawidłowości rozliczenia wynikającego z dokumentów księgowych prowadzonych przez bank, jest zobowiązany do przedstawienia merytorycznych argumentów na rzecz swoich zarzutów. O ile twierdziłby, że terminy wpłat w zestawieniu wierzyciela nie odpowiadają prawdzie i że w konsekwencji nastąpiło nieprawidłowe naliczenie należności, to może i powinien udowodnić terminowość dokonanych przez siebie spłat, gdyż powinien dysponować dowodami zapłaty każdej z uregulowanych rat, z których wynikałyby, w jakiej dacie świadczenia zostały spełnione (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 lutego 2018 r. - I ACa 278/17).

O ile powód przy odpowiedzi na sprzeciwy pozwanych przedstawił wskazane na wstępie dowody, które oceniane we wzajemnym powiązaniu pozwalają na ustalenie sposobu powstania ich zobowiązania, jego wysokości oraz sposobu wyliczenia kwoty żądanej pozwem, o tyle pozwani nie przedstawili **żadnych** dowodów na poparcie swojego stanowiska. Nie określili, jakich błędów doszukali się w obliczeniach matematycznych przedstawionych przez powoda, bądź z jakimi konkretnie faktami, czy datami, dotyczącymi umów zawartych przez nich z powodem i podejmowanymi w związku z nimi czynnościami, się nie zgadzają.

Co więcej, mimo, że kwestionują wszystkie fakty - w tym jak można również rozumieć fakt zawarcia umowy kredytu lub ugody z Bankiem - z ich twierdzeń nie wynika jednak, by podjęli jakiegokolwiek czynności zmierzające do podważenia chociażby prawdziwości swoich podpisów widniejących na dokumentach. W przypadku, gdyby umowa rzeczywiście

zostałaby sfalszowana lub nie zawarta, należałoby się spodziewać, że podjęliby czynności w celu dowiedzenia tego, np. przez zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

W tym stanie rzeczy, uznając za wiarygodne dowody przedstawione przez powoda, w tym jego dokumenty księgowe, z których wynikają wysokość dochodzonego roszczenia, jego wymagalność powstałą w wyniku skutecznego wypowiedzenia ugody oraz wysokość naliczonych odsetek, na podstawie art. 917 k.c., art. 353 § 1 k.c., art. 481 § 1 k.c. i art. 482 k.c., powództwo uwzględniono w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca jest zobowiązana zwrócić je na rzecz strony wygrywającej. Z tego względu w punkcie II sentencji wyroku na rzecz powoda zasądzono zwrot kosztów obejmujących opłatę od pozwu w kwocie 1 464,00 zł oraz koszty zastępstwa (opłata za pełnomocnictwo i jego uwierzytelnienie 17 zł i 4,92 - k. 24, 25v i 26).

Sędzia Przemysław Jagosz